

6. Palatyni

KAROLX GUSTAW	624
KAROLXI	633
KAROLXII	636
ULRYKA ELEONORA	638
FRYDERYK I HESKI	640

Karol X Gustaw

PANUJE W LATACH
1654–1660

Ojciec: JAN KAZIMIERZ VON PFALZ-ZWEIBRÜCKEN

Wywodził się on z linii palatynskiej dynastii Wittelsbachów, stąd panująca w Szwecji linia jego potomków zwana jest tam dynastią Palatynów. Był młodszym synem Jana I, palatyna i księcia Zweibrücken (TABLICA 6.). Urodził się 12 (20) kwietnia 1589 na zamku w Zweibrücken. Podczas podziału posiadłości rodzinnych w 1611 uzyskał Neukastel, w 1617 zamieniony na Kleeburg. W 1613 przybył do Sztokholmu i 11 czerwca 1615 za zgodą Gustawa II Adolfa poślubił jego przyrodną siostrę (niżej). W 1651 otrzymał od królowej Krystyny dziedziczny tytuł księcia Stegeborgu. Zmarł dnia 8 czerwca 1652 w zamku Stegeborg, gdzie także spoczął w kościele zamkowym.

Matka: KATARZYNA SZWEDZKA

Była ona córką Karola IX i jego pierwszej żony Anny Marii, urodzoną 10 marca lub listopada 1584 na zamku w Nyköping, zmarłą 13 grudnia 1638 na zamku w Västerås. Została pochowana w nekropolii rodzinnej w katedrze w Strängnäs.

Rodzeństwo (1–5):

- 1 KRYSTYNA MAGDALENA. Urodziła się 17 maja 1616 na zamku w Nyköping, zaś 30 listopada 1642 w Sztokholmie poślubiła FRYDERYKA VI, MARGRABIEGO BADENII NA DURLACH od 1659 (ur. zamek Karlsburg, Durlach 16.II.1617, zm. tamże 31.01.1677), syna Fryderyka V, margrabiego Badenii na Durlach z dynastii Zähringen, i jego pierwszej żony Barbary, córki Fryderyka, księcia Wirtembergii. Zmarła 14 sierpnia 1662 w zamku Karlsburg w Durlach i spoczęła w kryptach rodzinnych margrabiów badeńskich w kolegiacie św. Michała w Pforzheim. Fryderyk VI zawarł później morganatyczne małżeństwo z Joanną Bayer von Sendau, baronową von Münzesheim (ur. 1636, zm. 1699), i miał z nią potomstwo

Syn Krystyny Magdaleny i Fryderyka VI (mieli jeszcze 7 dzieci):

A FRYDERYK VII MAGNUS, MARGRABIA BADEŃSKI NA DURLACH od 1677 (ur. Uckermünde 23.09.1647, zm. Karlsburg 5.06.1709, pochowany w kolegiacie św. Michała w Pforzheim). W 1688 pod naporem wojsk francuskich musiał opuścić swoje księstwo, odzyskał jednak tron w 1697 po pokoju w Ryswick.

Jego żoną została 15 maja 1670 w Husum AUGUSTA MARIA VON HOLSTEIN-GOTTORP (ur. zamek Gottorp 6.02.1649, zm. zamek Augustenburg 25.04.1728, pochowana w kolegiacie w Pforzheim), córka Fryderyka III, księcia holsztyńskiego na Gottorp z bocznej linii Oldenburgów (TABLICA 7.), i poślubionej mu Marii Elżbiety, córki Jana Jerzego I, elektora saskiego.

Córka Fryderyka VII Magnusa (mieli jeszcze 10 dzieci):

I ALBERTYNA FRYDERYKA, matka ADOLFA FRYDERYKA | s.

- 2 MARIA EUFROZYNA. Urodziła się 4 lutego 1625 w zamku Stegeborg, a 7 kwietnia 1647 w zamku sztokholmskim poślubiła MAGNUSA GABRIELA DE LA GARDIE, hrabiego na Leckö i Arenburgu oraz barona Ekholmen, pana Hapsal, Helmet, Magnusbergu, Höjentrop i Venngarn, królewskiego marszałka (riksmarskalk) w latach 1651–53, kanclerza Szwecji od 1660 oraz członka rady regencyjnej (1660–72) (ur. Rewel, obecnie Tallinn 15.10.1622, zm. zamek Venngarn 26.04.1686), syna Jakuba de la Gardie, barona Ekholmen etc. (po matce wnuka króla Jana III), i jego żony Ebby, córki Magnusa, hrabiego Brahe; dochowali się licznych dzieci. Maria Eufrozyna zmarła 24 października 1687 w Höjentrop i została pochowana u boku męża w kościele dawnego opactwa cysterskiego w Varnhem.
- 3 ELEONORA KATARZYNA. Urodziła się 17 maja 1626 w zamku Stegeborg, a 6 września 1646 na zamku w Sztokholmie poślubiła ona FRYDERYKA, LANDGRAFA HESKIEGO NA ESCHWEGE od 1627 (ur. Kassel 9.05.1617, poległ pod Kościanem 24.09.1655), syna Maurycego, landgraфа heskiego na Kassel, oraz jego drugiej żony Juliany, córki Jana VII Średniego, hrabiego Nassau na Siegen; mieli sześcioro dzieci. Eleonora Katarzyna zmarła 3 marca 1692 w Osterholz i została pochowana w Eschwege.
- 4 ADOLF JAN I. Celem odróżnienia od syna zwany był STARSZYM. Urodził się 11 października 1629 w zamku Stegeborg. Po śmierci ojca (1652) odziedziczył tytuł księcia Stegeborgu. Po wstąpieniu na tron Karola Gustawa (1654) otrzymał tytuł palatyna i księcia Zweibrücken-Kleeburg oraz gubernatorstwo prowincji Västergötland, Dalsland, Värmland i Halland; w tym samym roku Adolf Jan przekazał urząd marszałka Janowi Oxenstiernie. Uczestniczył w II wojnie północnej

(1655–60), od 1657 jako generalissimus szwedzkich sił lądowych, a w latach 1657–59 piastował godność generalnego gubernatora Prus Książęcych. Po nagłej śmierci brata (luty 1660), zgodnie z jego wolą został królewskim marszałkiem (riksmarskalk) oraz przewodniczącym rady regencyjnej, sprawującej rządu w imieniu nieletniego Karola XI, lecz wskutek wewnętrznych intryg jeszcze w tym samym roku ustąpił ze składu regencji. Zmarł 24 października 1689 w zamku Stegeborg i został pochowany u boku pierwszej żony w kościele na wyspie Riddarholmen (Riddarholmskyrkan) w Sztokholmie, skąd w późniejszym czasie przeniesiono je do katedry w Strängnäs.

Adolf Jan I zenił się dwukrotnie:

1. 19 czerwca 1649 w Sztokholmie poślubił:

ELŻĘ BEATĘ BRAHE, córkę Piotra (Pera) Brahe Młodszego, hrabiego Visingsborga, barona Cajana, pana Rydboholmu, Lindholmen, Brahelinna i Bogesundu, szwedzkiego landmarszałka oraz generalnego gubernatora Finalndii, i jego żony Krystyny Katarzyny, córki Gustawa Erikssona Stenbock, barona Örestein i Kronobäck. Urodziła się 31 sierpnia 1629 w zamku Rydboholm, zmarła 7 września 1653 w Vadstene i została pochowana w Riddarholmskyrkan w Sztokholmie, skąd jej szczątki przeniesiono później do katedry w Strängnäs.

2. 8 lutego 1661 w Tidö ożenił się z:

ELŻĄ ELŻBIETĄ BRAHE, córkę Nielsa Starszego, hrabiego Brahe z Visingsborga, członka riksradu, generała szwedzkiej armii i oficera gwardii królewskiej, oraz jego żony Anny Małgorzaty, córki Svante, barona Bielke z Kråkerym, członka riksradu. Urodziła się 29 stycznia 1632 w Szczecinie i była wcześniej żoną ERYKA AXELSSONA OXENSTIERNY, hrabiego Södermöre, barona Kimito, pana Tidö, Julstad i Viby, członka riksradu oraz lagmana Norrlandu i Lappland (ur. Fiholm 13.02.1624, zm. Frombork, wówczas Frauenburg 23.11.1656), z którym miała kilkoro dzieci. Zmarła dnia 20 lutego 1689 w zamku Stegeborg i została pochowana w Riddarholmskyrkan w Sztokholmie, skąd później jej prochy przeniesiono do katedry w Strängnäs.

Syn z pierwszego małżeństwa:

A GUSTAW ADOLF. Urodził się 29 lutego 1651 w Göteborgu i zmarł 1 sierpnia lub w grudniu tego roku w Vadstene. Spoczął w Riddarholmskyrkan w Sztokholmie.

Dzieci z drugiego małżeństwa (A–I):

A KATARZYNA. Na świat przyszła 30 listopada 1661 w zamku Stegeborg. Jej mężem został w październiku lub 19 listopada 1696

w Osnabrück KRZYSZTOF GYLLENSTIERNA, baron na Strömsbro, pan Erikssundu, Gällnäs, Farstad, Retzitza, Wäsby, Krapperup i Örja, członek riksrady, od 1682 generalny gubernator Sztokholmu, w 1687 kreowany hrabią na Eriksbergu, członek rady regencyjnej od 1697 (ur. 1647, zm. 14.06.1705), syn Eryka Gyllenstierny, barona Uleåborga, szwedzkiego feldmarszałka oraz generalnego gubernatora Finlandii, oraz Beaty von Yxkull. Pierwszą jego żoną była Gustawiana Joanna (zm. 1675), córka Gustawa Oxenstierny, barona Kimto, z którą miał potomstwo; z księżniczką Katarzyną dochował się on syna. Katarzyna zmarła 17 maja 1720 w zamku Gripsholm w Mariefred nad jeziorem Melar i spoczęła w kościele zamkowym w Stegeborgu.

- B MARIA ELŻBIETA. Urodziła się 13 września 1663 w zamku Stegeborg. W 1703 wyszła za KRZYSZTOFA GOTTLIEBA (GOTTLIEBA) VON GERSDORFF, pana Oppach, rachmistrza wojsk saskich (zm. Dreźnie 02.1742), z którym rozwiodła się rok po ślubie; ich jedyna córka wstąpiła do klasztoru. 4 maja 1700 Maria Elżbieta dokonała konwersji na katolicyzm i przydała sobie trzecie imię: LUDWIKA. Zmarła 23 stycznia 1748 w Moguncji i spoczęła w tamtejszej katedrze św. Marcina i Stefana.
- C KAROL JAN. Urodził się 15 września 1664 na zamku w Sztokholmie, a zmarł 10 grudnia tego roku w zamku Stegeborg i został pochowany w kościele zamkowym.
- D JAN KAZIMIERZ. Urodził się 4 września 1665 w Lubece, gdzie również umarł 20 maja 1666. Został pochowany w kościele zamkowym w Stegeborgu.
- E ADOLF JAN II. Nosił identyczny zestaw imion jak jego ojciec, dla odróżnienia od którego zwany był MŁODSZYM. Urodził się 13 sierpnia 1666 w Bergzabern i po śmierci ojca (1689) wraz z młodszym bratem Gustawem Samuelem Leopoldem został palatynem i księciem na Kleeburgu. Zmarł bezzennie i bezpotomnie 25 marca lub 27 kwietnia 1701 w zamku Lais nieopodal miasta Dorpat w Inflantach (dzisiejszego Tartu w Estonii). Zwłoki przewieziono do Sztokholmu i złożono w Riddarholmskyrkan.
- F GUSTAW KAZIMIERZ. Urodził się 29 czerwca lub 29 grudnia 1667 w Strasburgu, a zmarł 21 sierpnia 1669 w zamku Stegeborg i został pochowany w kościele zamkowym.
- G CHRYSTIANA MAGDALENA. Urodziła się 25 marca 1669 w Hamburgu, a zmarła 11 czerwca 1670 na zamku w Stegeborgu i znalazła spoczynek w kościele zamkowym.

H GUSTAW SAMUEL LEOPOLD. Urodził się 2 kwietnia 1670 w zamku Stegeborg. Po śmierci ojca (1689) wspólnie ze starszym bratem Adolfem Janem został palatynem i księciem na Kleeburgu (od śmierci brata w 1701 rządził samodzielnie), zaś po bezpotomnej śmierci Karola XII (1718) odziedziczył Landsberg oraz kolebkę rodu – Zweibrücken w Palatynacie, gdzie przeniósł na stałe swoją siedzibę. Zmarł 17 września 1731 we wzniesionym przez siebie pałacu w Zweibrücken i spoczął w kościele św. Aleksandra (Alexanderskirche) tamże. Nie dochował się dzieci i był ostatnim potomkiem linii Zweibrücken-Kleeburg wywodzącej się od palatyna Jana Kazimierza, ojca Karola X Gustawa. Jego posiadłości przeszły na najbliższego męskiego krewnego, księcia Chrystiana III, prawnuka Karola I, palatyna Brikenfeld (TABLICA 7.).

Dwukrotnie wstępował w związki małżeńskie:

1. 10 lipca 1707 w Zweibrücken poślubił DOROTĘ VON PFALZ-VELDENZ (ur. zamek Lützelstein, obecnie La Petite-Pierre 16.01.1658, zm. Strasburg 17.08.1723, pochowana w Lützelstein), córkę córką Leopolda Ludwika, palatyna i księcia na Veldenz i Lützelstein-Guttenberg, potomka młodszej gałęzi palatyńskiej linii dynastii Wittelsbachów, oraz jego żony Agaty Krystyny, córki Filipa Wolfganga, hrabiego zu Hanau-Lichtenberg; mariaż ten zakończył się 23 kwietnia 1723 rozwodem.

2. 13 maja Gustaw Samuel Leopold zawarł morganatyczny związek małżeński z LUDWIKĄ DOROTĄ VON HOFFMANN (ur. Saarbrücken 24.02 lub 30.03.1700, zm. Frankfurt nad Menem 4.04.1745), córką Jana Henryka von Hoffmann, wielkiego łowczego dworu księcia palatyna, i jego żony Anny Chog, w 1724 kreowaną przez cesarza HRABINĄ VON HOFFMANN.

I BEZIMIENNY SYN. Urodził się i umarł 12 grudnia 1671 w zamku Stegeborg i został pochowany w kościele zamkowym.

5 JAN GUSTAW. Zmarł w dzieciństwie, jednak nie zachowały się żadne daty; umownie umieszcza się go na ostatnim miejscu pośród dzieci palatyna Jana Kazimierza.

*

Urodził się 8 listopada 1622 na zamku w Nyköping i wraz z rodzeństwem dorastał na dworze szwedzkim. W styczniu 1648 został mianowany przez królową Krystynę naczelnym dowódcą wojsk szwedzkich w Niemczech w randze generalissimusa. Na riksdagu w Sztokholmie 10 marca 1649 uznano go następcą tro-

nu, a 29 września 1650 przyznano tytuł księcia Szwecji wraz z predykatem Królewskiej Wysokości. Po śmierci ojca w 1652 został palatynem i księciem Zweibrücken na Kleeburgu. Abdykacja Krystyny 6 czerwca 1654 wyniosła go na tron Szwecji (w tym samym roku przekazał piastowane dotąd urzędy wraz z godnością palatyna Kleeburga młodszemu bratu Adolfowi Janowi); został ukoronowany w kilka godzin później tego samego dnia w katedrze w Uppsali przez arcybiskupa Jana (Johannesa) Canuti Lenaeus. Zmarł na udar 13 lutego 1660 na zamku w Göteborgu i został pochowany w kościele na sztokholmskiej wyspie Riddarholmen (Riddarholmskyrkan).

Małżonka Karola X Gustawa:

Poślubiona 24 października 1654 na zamku w Sztokholmie:

JADWIGA ELEONORA HOLSZTYŃSKA (VON HOLSTEIN-GOTTORP)

Była ona córką Fryderyka III, księcia holsztyńskiego na Gottorp z bocznej linii dynastii Oldenburgów (TABLICA 7.), oraz jego żony Marii Elżbiety, córki Jana Jerzego I, elektora saskiego. Urodziła się 23 października 1636 na zamku Gottorp w Szlezwiku, a 25 października 1654 w kościele św. Mikołaja (Storkyrkan) w Sztokholmie została koronowana przez arcybiskupa uppsalskiego Jana (Johannesa) Canuti Lenaeus. Od śmierci męża do 1672 zasiadała w radzie regencyjnej, sprawującej rządu w imieniu małoletniego Karola XI, urząd regentki piastowała także przez krótki czas po śmierci syna w 1697. Zmarła 24 listopada 1715 w zamku Kungshuset w Sztokholmie i została pochowana u boku męża w nekropoli królewskiej w kościele Riddarholmskyrkan.

Syn Karola X Gustawa i Jadwigi Eleonory:

KAROL XI | s. 633

Dzieci pozamałżeńskie Karola X Gustawa (1–5):

Z LUDMIŁĄ BECHINIE (zm. 1655), córką Jana Jerzego Bechinie z Lažan, żoną HENRYKA, BARONA JANKOVSKÝ Z VLAŠIMI, pana zamku Rešice nieopodal Znojma na Morawach (zm. 1645, po 7.03):

- 1 KAROL WACŁAW JANKOVSKÝ Z VLAŠIMI . Urodził się w 1644 w Znojmie. Nie ma bezpośrednich dowodów na ojcostwo Karola Gustawa, jednak wskazywać na to może list Ludmiły z 1649, wysłany do ówczesnego następcy szwedzkiego tronu. Pismo zawiera prośbę o pomoc w u-

zyskaniu dla niej i Karola Waclawa dóbr zmarłego męża, jako że Henryk Jankovský z Vlašimi nie pozostawił testamentu i wdowa po nim oraz jej syn żyli w ubóstwie. Zapewne ok. 1649, pragnąc zabezpieczyć przyszłość syna, Ludmiła umieściła go na dworze szwedzkim, jednak po wstąpieniu na tron w 1654 Karol X Gustaw odesłał Karola Waclawa na Morawy. Niemniej w 1656 dzięki interwencji króla Szwecji trybunał królewski w Brnie wydał orzeczenie czyniące Karola Waclawa spadkobiercą tytułu barona Jankovský z Vlašimi oraz należących do zmarłego ojca nieruchomości, w tym zamku Rešice (który sprzedał w 1682). Zmarł 15 października 1684 i został pochowany w Znojmie.

Jego żoną została 28 lutego 1661 MARIA FRANCISZKA Z SCHAUMBURKA, siostra Rudolfa Henryka z Schaumburka (von Schaumburg) zwanego Złym Panem, znojmskiego hetmana krajowego, pana na Morawskich Budziejowicach. Dochowali się dwóch synów: starszym był FERDYNAND LEOPOLD, BARON JANKOVSKÝ Z VLAŠIMI (ur. 1662, zm. 1729), zmarły zapewne bezpotomnie, a młodszym KAROL MAKSYMILIAN, BARON JANKOVSKÝ Z VLAŠIMI (ur. 1667, zm. 1727), który z żoną Anną Reginą dochowal się kilkorga dzieci; dzięki którym ród Jankovský z Vlašimi istnieje do dziś.

Z BRYGIDĄ (BRITA) CLAESDOTTER, zapewne córką Claesa Allertsa, sztokholmskiego radnego, zaś wedle innych danych córką kupca; z królewskiego nadania panią dóbr w hrabstwie Färs (Skania):

2. GUSTAW CARLSSON (CARLSON). Urodził się w 1647 (być może w 1649) w Sztokholmie. Od młodości sposobiony do kariery wojskowej, uczestniczył w wojnie francusko-holenderskiej, podczas której 10 listopada 1673 uzyskał od Karola XI dowództwo regimentu. W 1674 został kreowany hrabią Börringe i baronem Lindholm. Podczas wojny z Danią w 1679 dostał się do niewoli, lecz rok później odzyskał wolność i powrócił do Szwecji. Czynił bezskuteczne starania o uzyskanie fotela w Riksradzie; zniechęcony w połowie lat 80. opuścił ojczyznę i podjął służbę w armii holenderskiej, gdzie niebawem osiągnął rangę generała lejtnanta. W początkach 1689 pociągnął pod rozkazami Wilhelma III Orańskiego do Anglii i w 1690 walczył w Irlandii przeciw zwolennikom obalonego Jakuba II; za zasługi uzyskał od Orańczyka dobra Ter Hoorne, gdzie zmarł 1 stycznia 1708 i gdzie także spoczął.

Jego żoną została w 1685 w Ameland w holenderskiej prowincji Fryzja IZABELA ZUZANNA VON SCHWARZENBERG (ur. 1.01.1640, zm. 23.11.1723), córka Jerzego Fryderyka von Schwarzenberg i jego żony Gaety Tjardy van Starckenborgh. Ich córka zmarła przed ochrzczeniem.

Z N STAFFANSDOTTER:

- 3 NILS CARLSSON. Urodził się w 1648 i był zarządcą folwarku w Grips-holmie. Dalsze jego losy nie są mi znane.

Z SYDONIĄ JOHANSDOTTER:

- 4 SAMUEL CARLSSON. Urodził się zapewne na przełomie lat 40. i 50. XVII w. Był dowódcą floty szwedzkiej stacjonującej w Karlskronie, zwanym KAPITANEM CARLSSONEM. Zmarł w 1691.

Dochował się nieślubnej córki:

- A KRYSZYNA SAMUELSDOTTER (ur. 1.05.1683, zm. 15.05.1718), w 1710 poślubiła PIOTRA EHRENSPETZA (zm. 1737).

Z „Małą Łabędzicą” (Svana-Lilla) Lobjörn:

- 5 ANNA CARLSDOTTER. Urodziła się przypuszczalnie z początkiem lat 50. XVII w., a 16 lub 22 maja 1669 w kościele parafii Marii Magdaleny w Sztokholmie wyszła za mąż za ERYKA JÖRANSSONA KÖRNIGHA. Jej dalsze losy nie są mi znane.

Karol XI

PANUJE W LATACH
1660–1697

Ojciec: KAROL X GUSTAW | s. 624

Matka: JADWIGA ELEONORA HOLSZTYŃSKA | s. 630

Rodzeństwo przyrodnie: BIOGR. KAROLA X GUSTAWA

*

Urodził się 24 listopada 1655 na zamku w Sztokholmie. Po śmierci ojca w 1660 odziedziczył tron Szwecji, jednakże do ukończenia siedemnastego roku życia (1672) rządy sprawowała w jego imieniu rada regencyjna. 28 września 1675 został koronowany w katedrze uppsalskiej przez arcybiskupa Laurencjusza Macieja Stigzeliusa Angermannusa. Po wygaśnięciu w 1681 na Fryderyku Ludwiku starszej gałęzi palatyńskiej linii Wittelsbachów (TABLICA 6.) odziedziczył jako KAROL I tytuły palatyna i księcia Zweibrücken oraz Landsbergu. Zmarł po długiej i ciężkiej chorobie, zapewne na raka, 5 kwietnia 1697 w zamku sztokholmskim i spoczął w Riddarholmskyrkan w Sztokholmie.

Małżonka Karola XI:

Poślubiona 6 maja 1680 w Skottorp:

ULRYKA ELEONORA DUŃSKA

Była córką Fryderyka III (KRÓLOWIE DANII, CZĘŚĆ 4.). Urodziła się 11 września 1656 na zamku w Kopenhadze. Jej sakra odbyła się 25 listopada 1680 w kościele św. Mikołaja (Storkyrkan) w Sztokholmie, a dokonał jej arcybiskup uppsalski Jan (Johannes) Baazius Młodszy. Zmarła w następstwie puchliny 26 lipca 1693 w pałacu Karlberg pod Sztokholmem (obecnie w jego granicach) i spoczęła w Riddarholmskyrkan.

Dzieci Karola XI i Ulryki Eleonory (1–7):

- 1 JADWIGA ZOFIA AUGUSTA. Urodziła się 26 czerwca 1681 na zamku w Sztokholmie, zaś 12 maja lub 2 czerwca 1698 w pałacu

Karlberg pod Sztokholmem wyszła za FRYDERYKA IV, KSIĘCIA HOLSZTYŃSKIEGO NA GOTTORP od 1695 (ur. Gottorp 18.10.1671, poległ pod Kliszowem 9.07.1702), syna Chrystiana Albrechta, księcia holsztyńskiego na Gottorp, potomka bocznej linii Oldenburgów (TABLICA 7.), i jego żony Fryderyki Amalii, córki Fryderyka III, króla Danii i Norwegii. Mieli syna jedynaka:

A KAROL FRYDERYK, KSIĄŻĘ HOLSZTYŃSKI NA GOTTORP (ur. 1700, zm. 1739). Po śmierci Karola XII w 1718 pretendował do tronu Szwecji. W 1725 poślubił ANNĘ PIOTROWNĄ (ur. 1708, zm. 1728), córkę Piotra I Wielkiego, cesarza Rosji, i miał z nią syna, KAROLA PIOTRA ULRYKA, upatrywanego sukcesorem tronu Szwecji, który w 1742 został proklamowany następcą tronu Rosji i przyjął prawosławie jako PIOTR FIODOROWICZ, a w 1762 wstąpił na tron Rosji jako cesarz PIOTR III, dając początek dynastii Romanow-Holstein-Gottorp.

Jadwiga Zofia zmarła na odrę 11 grudnia 1708 w zamku Kungshuset w Sztokholmie i spoczęła w Riddarholmskyrkan.

- 2 KAROL XII | s. 636
- 3 GUSTAW. Urodził się 4 czerwca 1683 na zamku w Sztokholmie, gdzie także zmarł 16 kwietnia 1685. Został pochowany w Riddarholmskyrkan.
- 4 ULRYK. Urodził się 22 lipca 1684 w zamku Ulriksdal pod Sztokholmem, gdzie zmarł 29 maja następnego roku. Został pochowany w Riddarholmskyrkan.
- 5 FRYDERYK. Urodził się 27 września 1685 na zamku w Sztokholmie, gdzie zmarł już 12 października. Spoczął w Riddarholmskyrkan.
- 6 KAROL GUSTAW. Urodził się 17 grudnia 1686 w zamku sztokholmskim, gdzie także zmarł 4 lutego 1687. Został pochowany w Riddarholmskyrkan.
- 7 ULRYKA ELEONORA | s. 638

Karol XII

PANUJE W LATACH
1697–1718

Ojciec: KAROL XI | s. 633

Matka: ULRYKA ELEONORA DUŃSKA | s. 634

Rodzeństwo: BIOGR. KAROLA XI

*

Urodził się 17 sierpnia 1682 na zamku w Sztokholmie. Po śmierci ojca w 1697 wstąpił na szwedzki tron, pozostając pod nominalną opieką rady regencyjnej, został także jako KAROL II palatynem i księciem Zweibrücken i Landsbergu. 27 listopada 1697 członkowie regencji złożyli rezygnację, a 29 listopada młody król oficjalnie objął samodzielne rządy. Sakra Karola XII miała miejsce 14 grudnia 1697 w kościele św. Mikołaja (Storkyrkan) w Sztokholmie, a dokonał jej arcybiskup uppsalski Olaf (Olaus) Svebilius. Zginął od postrzału w głowę 30 listopada 1718 podczas oblężenia twierdzy Fredrikshall w Norwegii; wedle jednej z hipotez został zastrzelony na polecenie swojego szwagra Fryderyka Heskiego przez jego adiutanta Andre Sicre. Ciało przewieziono do Sztokholmu i złożono w Riddarholmskyrkan. Jego sukcesorką została młodsza siostra Ulryka Eleonora.

Ulryka Eleonora

PANUJE W LATACH
1718–1720

Ojciec: KAROL XI | s. 633

Matka: ULRYKA ELEONORA DUŃSKA | s. 634

Rodzeństwo: BIOGR. KAROLA XI

*

Urodziła się 23 stycznia 1688 na zamku w Sztokholmie. Pod nieobecność Karola XII w kraju w 1713 pełniła regencję. Po niespodziewanej śmierci króla (1718) pretensje do tronu zgłosił jego siostrzeniec, książę holsztyński (ZOB. BIOGR. KAROLA XI), jednakże 6 grudnia 1718 riksrad uznał prawa dziedziczne Ulryki Eleonory, argumentując to bliższym stopniem jej pokrewieństwa ze zmarłym, a także przywołując precedens królowej Krystyny. 21 lutego 1719 w Sztokholmie Ulryka Eleonora została ogłoszona królową Szwecji, 17 marca tego roku w katedrze w Uppsali otrzymała koronę z rąk arcybiskupa uppsalskiego Macieja Steuchiusa. 24 marca 1720 abdykowała na rzecz męża. Zmarła na ospę 24 listopada 1741 w zamku Kungshuset w Sztokholmie i spoczęła w nekropolii królewskiej w Riddarholmskyrkan.

Małżonek Ulryki Eleonory:

Poślubiony 24 marca 1715 w zamku Kungshuset w Sztokholmie:

FRYDERYK I HESKI | s. 640

Fryderyk I Heski

PANUJE W LATACH
1720–1751

Ojciec: KAROL VON HESSEN-KASSEL

Wywodził się z dynastii heskiej, będącej odgałęzieniem francuskiej dynastii Louvaine; jego ojcem był Wilhelm VI Sprawiedliwy, landgraf heski na Kassel (von Hessen-Kassel), a matką poślubioną mu Jadwiga Zofia, córka Jerzego Wilhelma, elektora brandenburskiego. Urodził się 3 sierpnia 1654 na zamku w Kassel i po przedwczesnej śmierci starszego brata, Wilhelma VII, 21 listopada 1670 odziedziczył tytuł landgraфа heskiego na Kassel; z uwagi na nieletniość do 8 sierpnia 1677 pozostawał pod regencją matki. 21 maja 1673 w Kassel ożenił się ze swoją siostrą cioteczną, o czym dalej. W 1685 wydzielił młodszemu bratu Filipowi osobną dzielnicę ze stolicą w Philippsthal, zaś w 1705 odstąpił Umstadt kuzyynom z linii na Darmstadtzie. Zmarł 23 marca 1730 na zamku w Kassel i znalazł spoczynek w kryptach książęcych w podziemiach kościoła pw. św. Marcina tamże.

Pozamałżeński syn Karola:

Z JOANNĄ MAŁGORZATĄ DE FRERE (ur. 1686, zm. 1736):

1 Karol Fryderyk Filip de Gentil, markiz de Langallerie.

Matka: MARIA AMALIA ANNA KURLANDZKA

Była ona córką Jakuba, księcia Kurlandii i Semigalii z dynastii Kettlerów, oraz poślubionej mu Ludwiki Szarlotty, margrabianki brandenburskiej, rodzonej siostry Jadwigi Zofii, matki landgraфа Karola. Urodziła się 12 czerwca 1653 na zamku w Mitawie (obecnie Jełgawa na Łotwie), a zmarła 16 czerwca 1711 w Weilmünster i spoczęła w podziemiach kościoła św. Marcina w Kassel.

Rodzeństwo Fryderyka I Heskiego (1–16):

1 WILHELM (ur. 1674, zm. 1676).

2 KAROL (ur. 1675, zm. 1677).

- 3 CHRYSTIAN (ur. i zm. 1677).
- 4 ZOFIA SZARLOTTA (ur. 1678, zm. 1749). W 1704 została poślubiona przez FRYDERYKA WILHELMA, KSIĘCIA MEKLEMBURSKO-SZWERYŃSKIEGO (ur. 1675, zm. 1713).
- 5 MARTWY KSIĄŻĘ (ur. 1679).
- 6 KAROL (ur. 1680, zm. 1702).
- 7 LEOPOLD (ur. 1684, zm. 1704).
- 8 WILHELM VIII (ur. 1682, zm. 1760). W 1717 ożenił się z DOROTĄ WILHELMINĄ SASKĄ (VON SACHSEN-ZEITZ) (ur. 1691, zm. 1743), córką Maurycego Wilhelma, księcia saskiego na Zeitz, i miał z nią potomstwo. Po śmierci brata w 1751 został LANDGRAFEM HESKIM NA KASSEL.
- 9 LUDWIK (ur. 1686, poległ pod Ramillies 1706).
- 10 MARIA LUDWIKA (ur. 1688, zm. 1765). W 1709 wyszła za mąż za Jana WILHELMA FRISO, KSIĘCIA NASSAU NA DIETZ, KSIĘCIA ORANII I BARONA BREDY (ur. 1687, utonął 1711), i miała z nim potomstwo.
- 11 MAKSYMILIAN (ur. 1689, zm. 1753). W 1720 ożenił się z FRYDERYKĄ SZARLOTTĄ HESKĄ (VON HESSEN-DARMSTADT) (ur. 1698, zm. 1777), córką Ernesta Ludwika, landgraфа heskiego na Darmstadcie, i miał z nią potomstwo.
- 12 MARTWY KSIĄŻĘ LUB KSIĘŻNICZKA (ur. 1690).
- 13 JERZY (ur. 1691, zm. 1755).
- 14 ELEONORA ANTONINA FRYDERYKA (ur. i zm. 1694).
- 15 WILHELMINA SZARLOTTA (ur. 1695, zm. 1722).
- 16 MARTWY KSIĄŻĘ LUB KSIĘŻNICZKA.

*

Urodził się 28 kwietnia 1676 na zamku w Kassel jako trzeci syn landgraфа Karola i najstarszy, który przeżył dzieciństwo. Tak jak młodszy bracia poświęcił się karierze wojskowej, co należało do tradycji dynastycznej landgrafov heskich. Podczas wojny o sukcesję hiszpańską (1701–14) był generałem w służbie republiki holenderskiej, a w 1718 brał udział w kampanii norweskiej Karola XII; po śmierci króla (do której sam się być może przyczynił) 30 listopada 1718 objął dowództwo armii szwedzkiej w randze generalissimusa. Po wstąpieniu żony na tron Szwecji 21 lutego 1719 uzyskał tytuł księcia małżonka oraz predykat Królewskiej Wysokości, a po abdykacji Ulryki Eleonory 24 marca lub 4 kwietnia 1720 został proklamowany królem Szwecji. Jego koronacja odbyła

się 3 maja 1720 w kościele św. Mikołaja (Storkyrkan) w Sztokholmie, a dokonał jej arcybiskup uppsalski Maciej Steuchius. Po śmierci ojca w 1730 objął w posiadanie swoje dziedziczne księstwo jako landgraf heski na Kassel, powierzając jednocześnie funkcję namiestnika młodszemu bratu Wilhelmowi (VIII). Zmarł 25 marca 1751 w zamku Kungshuset w Sztokholmie i został pochowany w Riddarholmskyrkan.

Małżonki Fryderyka I Heskiego:

1. Poślubiona 31 maja 1700 na zamku w Berlinie:

LUDWIKA DOROTA ZOFIA BRANDENBURSKA (PRUSKA)

Była ona córką Fryderyka III, elektora brandenburskiego z dynastii Hohenzollernów, od 1701 króla Prus („w Prusach”) pod imieniem Fryderyka I, i jego pierwszej żony Elżbiety Krystyny, córki Wilhelma VI Sprawiedliwego, landgraфа heskiego na Kassel. Urodzona 29 września 1680 na zamku w Berlinie, zmarła bezdzietnie 23 grudnia 1705 na zamku w Kassel i spoczęła w podziemiach kościoła św. Marcina tamże.

2. Poślubiona 4 maja 1715 w zamku Kungshuset w Sztokholmie:

ULRYKA ELEONORA | s. 638

Pozamałżeńskie dzieci Fryderyka I Heskiego (1–4):

Z JADWIGĄ ULRYKĄ TAUBE (ur. 30.10.1714, zm. 11.02.1744), córką Edwarda Fryderyka (Dyderyka), hrabiego Taube, admirała i członek riksradu, i jego żony Krystyny Marii, córki Henryka Falkenberga z Börstop; 2 lutego 1734 kreowaną przez cesarza HRABINĄ HESSENSTEIN, jedyną jak dotychczas oficjalną metersą królewską w historii szwedzkiej monarchii:

- 1 FRYDERYKA WILHELMINA VON HESSENSTEIN. Urodziła się 1 marca 1733, a zmarła latem 1734.
- 2 FRYDERYK WILHELM VON HESSENSTEIN. Urodził się 10 marca 1735. Pan na Schmoll, Hohenfelde, Todendorff, Clamp i Vogelstorf. 28 lutego 1741 otrzymał wspólnie z młodszym bratem tytuł hrabiego Rzeszy Niemieckiej, a 29 marca 1742 obaj uzyskali od ojca hrabiowski tytuł w Szwecji. Poświęcił się karierze wojskowej i politycznej; kolejno generał major (1756), generał lejtnant (1759), generał (1770) i feldmarszałek (1773). W listopadzie 1772 uzyskał od cesarza tytuł książęcy w Rzeszy, a w 1785 taką samą rangę w Szwecji od króla Gustawa III.

Od 1776 zasiadał w szwedzkiej tajnej radzie, a 12 listopada tego roku został wyznaczony generalnym gubernatorem Pomorza i ów urząd sprawował do 1791. Zmarł 27 lipca 1808 w Panker.

Fryderyk Wilhelm von Hessenstein miał nieślubną córkę:

Z KSIĘŻNICZKĄ ALBERTYNĄ SZWEDZKĄ (ZOB. CZĘŚĆ 7., BIOGR. ADOLFA FRYDERYKA):

A ZOFIA (ur. 1785 lub 1786, zm.?). Została wydana za mąż za zamożnego kupca. Dalsze jej losy nie są znane.

- 3 KAROL EDWARD VON HESSENSTEIN. Urodził się 26 listopada 1737 lub w 1738. W 1741 uzyskał wraz z bratem tytuł hrabiowski w Rzeszy Niemieckiej, a w 1742 – w Szwecji wraz z dobrami Tynnelsö. Był oficerem piechoty szwedzkiej, od w randze 1759 generała majora, a od 1765 jako generał lejtnant. Zmarł bezżennie 17 kwietnia 1769 w Paryżu.
- 4 JADWIGA AMALIA VON HESSENSTEIN. Urodzona 9 grudnia 1743, zmarła 6 maja 1752.

